

בעוה"ש"ת

קונטרס

וואס איז נייעם !?

וואס דאס איז אַ וואונדערליכע שיעור, געזאגט געווארן דורך
כבוד קדושת הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א
אריינגעברענגען אין אונז די ריינע און קלארע אמונה אין באשעפער,
ווי אויף עצות און התחנקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם לעבן פשוט.

פרשת בראשית תשע"ג

געבויעט און באגרינדעט אויף די וערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדונע, מוריע ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די וערטער פון זיין תלמיד, מוריע הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהוילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעשלאכטן מיט פסוקים פון תורה, גביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - נוא יארק יצ"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslov publications:

מוסדות היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652 ישיבה אפיס

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שני עמותות "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

וואס איז נייעס ? !

א.

ברוך השם מיר שטייען יעצט אין א אויסנאם דערהויבענע נאכט, די ערשטע ליל ששי פון דעם יאר, און אז מיר וועלן האבן די זכיה, וועלן מיר זוכה זיין נאך דאס יאר תשע"ג, צו די גאולה שלימה וואס מיר ווארטן שוין אזוי לאנג. אזוי ווי עס ווערט געברענגט אין זוהר הקדוש (פרשת וירא דף קי"ט ע"א), אויף דעם יאר.

דער הייליגער בעל התניא זי"ע פלעגט נאכזאגן פון זיין גרויסן רבי'ן, דער גרויסער מגיד פון

מִעֲזְרִיטֵשׁ זי"ע: 'מֵעַן דַּאָרף לָעבֵן מִיט די צֵיט'.
 שְׁפֻעֲטֵעַר הָאט דָאס דָער הייליגער בַּעַל הַתְּנַיָא זי"ע
 מִסְבִּיר גְעווען, אַז דָאס מיינט: מֵעַן דַּאָרף לָעבֵן מִיט
 די וואַכעדיגע סְדָרָה. רַבֵּי נִתָן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה זָאגט
 (לְקוּטֵי הַלְכוּת, קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הַלְכָה ו'): יַעֲדֵן טָאג נְעֻמַּט
 חַיּוֹת פּוֹן אַ חֵלֶק פּוֹן די פֶּרֶשָה, דְּעַרְפָּאָר אִיז די פֶּרֶשָה
 אַיינגעטיילט אין זיבן חֵלְקִים, ווייל יַעֲדֵן טָאג צֵיט
 חַיּוֹת פּוֹן זיין חֵלֶק.

חז"ל זאגן (בְּרַכּוֹת ח ע"ב): לְעוֹלָם יִשְׁלִים אָדָם
 פֶּרְשֵׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר וְכוּ', אַ מְעַנְטֵשׁ זָאל יַעֲדֵעַ וואָך
 מַעֲבִיר סְדָרָה זיין די פֶּרֶשָה פּוֹן די וואָך. ווערְט
 גַע'פֿסְקֵנִט אויף דָעם (שוֹלְחַן עָרוּךְ אֲרַח חַיִּים, רפ"ה, סימן
 ג): 'מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאַיִלָף חָשׁוּב עִם הַצִּבּוּר', פּוֹן
 זונטאָג קֶען מֵעַן שׁוִין מַעֲבִיר סְדָרָה זיין די גייע
 סְדָרָה. ווייל יַעֲדֵעַר וואָך צֵיט זיין חַיּוֹת פּוֹן די סְדָרָה
 פּוֹן די וואָך, און יַעֲדֵן טָאג עֶקְסֵטֵעַר צֵיט זיין חַיּוֹת
 פּוֹן זיין חֵלֶק פּוֹן די פֶּרֶשָה, וועגן דָעם קֶען מֵעַן
 טָרַעפֵן אִין די פֶּרֶשָה פּוֹן יַעֲנַעם טָאג, אַלֶע גייעס וואס
 עס קומט פֿאַר, און דָאס אִיז די אִידישע גייעס. און

ה

וואס איז גייעס ? !

דאס איז יעדעס יאר גיי כאטשיג מיר האבן שוין זוכה געווען צו מסיים זיין גאנץ חמשה חומשי תורה, פון בראשית ביז לעיני כל ישראל, פון דעסטוועגן איז דאס יעדעס יאר פריש און גיי.

און אז דער אייבערשטער העלפט אז מען לערנט יעדן טאג חומש רש"י מיטן תרגום 'שנים מקרא ואחד תרגום', איז דאס א סגולה אויף אריכות ימים ושנים (ברכות שם), און נאכדערצו אז מען לערנט רש"י, איז דאס א סגולה אויף יראת שמים, אזוי ווי צדיקים האבן געזאגט: דער רמ"א זאגט (שולחן ערוך ארח חיים סימן רפ"ה סימן ב): 'וירא שמים יוצא ידי שניהם', קומט אויס אז אויב מען לערנט רש"י איז עס א סגולה אויף יראת שמים. אויף פון הייליגן בעלזער רב רבי ישכר דוב זי"ע, זאגט מען נאך, אז ער האט געזאגט: 'אין דעם טאג וואס מען לערנט חומש רש"י, וועט מען נישט זינדיגן'.

ב.

דער ענגן פון זיך באנייען שטענדיג האבן מיר
מקבל געווען פון הייליגן רבין. דער הייליגער רבי
האט אמאל געזאגט (חיי מוהר"ן סימן רמז): 'חידוש
כמוני לא היה בעולם', אזא חידוש ווי איך בין איז
נאך קיינמאל נישט געווען אויף דער וועלט. און
איינע פון די פשטים אויף דעם איז, אז דאס גייט
אויף אויף דער זאך פון 'התחדשות', שטענדיג זיך
אויפצופרישן און באנייען. דער הייליגער רבי האט
געזאגט (חיי מוהר"ן, סימן שפד): 'נישט נאר א תורה איז
ביי מיר נייעס, נאר אפילו א ווארט ביי מיר איז נייעס,
און נישט נאר א ווארט נאר אפילו א אטעם איז ביי
מיר ניי ממש. און ווען א מענטש זאל שפירן אזא
חיזות, אז א יעדע רגע באנייט ער זיך, וואלט ער
קיינמאל נישט אראפגעפאלן.

דער הייליגער רבי נתן (לקוטי הלכות, בשר וחלב, הלכה
ד'): רעדט ארום ווי ווייט א מענטש דארף זיך
שטענדיג מחדש זיין, און נישט קוקן אויף וואס עס
איז געווען און אויף וואס עס גייט זיין, ווייל יעדע

וואס איז גייעס ! ?

ז

מינוט און יעדע רגע איז אלעס אינגאנצן ניי, ברענגט
ער פונעם אר"י הקדוש (עץ חיים, היכל אדם קדמון, שער א,
ענף ה, בף טו): די וואונדער פון דעם בורא כל עולמים,
אז יעדע סעקונדע טוישן זיך אלע וועלטן! [אין א
טאג איז דא פיר און צוואנציג שעה, אין יעדע שעה
איז דא זעכציג מינוט, קומט דאס אויס טויזענט פיר
הונדערט פערציג מינוט, אין יעדע מינוט איז דא
זעכציג סקונדעס, קומט אויס אז אין איין טאג איז דא
זעקס און אכציג טויזענט און פיר הונדערט (86,400)
סקונדעס! וואס אין יעדע סעקונדע ווערט די גאנצע
בריאה געטוישט.] און דאס איז וואס עס שטייט אין
תיקוני זהר (תיקון כב, בף סה ע"א): 'לבושא דלביש
בצפרא, לא לביש ברמשא', פככול די לבושים וואס
דער אייבערשטער טוט אן אינדערפרי, טוט ער נישט
אן ביינאכט. [כאטשיג עס איז נישט שייך צו זאגן א
לבוש ביים אייבערשטן, ווייל דער אייבערשטער איז
דאך נישט קיין גוף, און האט נישט קיין שום דמות,
און מיר האבן נישט קיין שום השגה וואס דער
אייבערשטער איז, ווייל מיר זענען גשמי, און ווי

קענען מיר פֿאַרשטיין רוחניות? ! נאר פֿדי מיר זאלן
 קענען האָבן עפֿעס אַ ידעָה אין אַלקות, באַנוצן מיר
 זיך מיט אַזעלעכע לשונות,]

קומט אויס אז די גאַנצע בריאָה וואס מיר זעהן,
 וואס דאס הייסט 'עולם העשִׁיה', די גאַנצע גלאַו"ב
 וואס באַשטייט פון זיבן ביליאָן מענטשן, מיט
 לענדער אָן אַ שיעור, מיט אַלע סארטן חיות, און
 בילי ביליאָרדן ביימער מיט בלעטער, וואס קיין איין
 בלעטל זעהט נישט אויס ווי דער צווייטער, מען קען
 זיך נישט פֿאַרשטעלן די גרויסקייט פונעם
 אייבערשטן, נאכדעם די גראַזעלעך, פון די גאַנצע
 פֿדור העולם, וואס קיין איינס זעהט נישט אויס ווי די
 אנדערע, וואס דאס איז מורא'דיגע 'נפלאות הבורא',
 און ווייטער וואס מיר זעהן, די זון מיט די לבנה, מיט
 בילי ביליאָנען שטערן, וואס דער אייבערשטער
 פֿביכול האלט חשבון, און געט אַ נאמען פֿאַר יעדן
 איינציגן שטערן, אזוי ווי דער פֿסוק זאגט (תהלים קמז,
 ד): 'מונה מספר לפוכבים לכלם שמות יקרא', און
 דאס איז נאר וויפיל דער מענטש קען זעהן, און

אפילו אין דעם האבן מיר נישט קיין השגה, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן רכה): אז אלעס וואס די פארשערס זענען פארנומען צו פארשן איז נאך קוים די אנפאנג פון די וועלטן, און אפילו ביי דעם זענען זיי גוט צומישט, און אין קבלה ווערט דאס אלעס אנגערופן אין איין ווארט: 'עולם העשיה'. יעצט שטעלט זיך פאר וואס עס איז דא אין 'עולם היצירה', די אלע מלאכים וואס איז נאר דא, וואס מען קען אפילו נישט רעדן פון דעם, נאכדעם די העכערע עולמות 'עולם הבריאה' און 'עולם האצילות', וואס דאס אלעס איז נאר א לבוש פביכול פארן אין סוף. [מיר זענען קליינע מענטשעלעך, און מען איז נאר מקנא א צווייטן, און מען קריגט זיך ארום, און ווען מען זעהט אויף דער ערד א מורי שקע, טראכט מען: ער איז נעבעך א רחמנות, אזוי קליינטשיג, זאגט שלמה המלך (משלי ו, ו): לך אל נמלה עצל, גיי צו די מורי שקע, און לערן זיך פון איר. ווייל א מורי שקע וועט קיינמאל נישט טשעפענען יענעמס א זאך (דברים רבה ה, ב).

וואס איז גייעס ? !

ווען איך בין געווען א אינגל האב איך דאס געוואלט באטראכטן, האב איך געזעהן ווי מען גיסט אויס ווייץ, און א מורישקע קומט און כאפט א ווייצל, און זי טראגט דאס, אינמיטן רוהט זי זיך אלץ אפ, און זי לייגט אראפ די ווייץ, האט געקענט דורעכגיין אפילו הונדערט מורישקעס, און ווי נאר זיי האבן עס געגעבן א שמעק און געשפירט אז דאס ווייצל איז שוין איינעמס, האבן זיי דאס אפגעלאזט. און אונז די גרויסע בעלי שכל, און גרויסע עובדים, וכו', ווען עס קומט יענעם אפצוטווען, פֿרעגט מען נישט קיין שאלות, און שוין אפגערעדט פון נעמען יענעמס געלט, רחמנא לצלן.]

פירט דארט דער הייליגער רבי נתן אויס, אז פון דעם קען מען זיך ארויס לערנען דאס ענין פון התחדשות, ווי ווייט א מענטש דארף זיך מחדש זיין, כאטשיג א מינוט פריער האט ער געטווען וואס ער האט געטווען, איז אבער די יעצטיגע מינוט און סקונדע שוין אינגאנצן ניי, און איך בין שוין נישט דער זעלבער מענטש, אבער דאס צו באווייזן איז

יא

וואס איז גייעס ? !

זייער שווער, אזוי ווי מען זעהט אז יעדער גייט ארום צובראכן און צושאסן, און עס גייט אזויפיל איבער, וואס דאס אלעס נעמט זיך ווייל ער שפירט זיך שוין אלט אין זיין מצב.

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן נ"א): אלט טאר מען נישט זיין, נישט קיין אלטער חסיד, נישט קיין אלטער צדיק, נישט קיין אלטער בעל עבירה, עס איז נישטא אזא זאך אלט; נאר שטענדיג גיי און פריש. און דאס איז דער וועג וואס דער הייליגער רבי האט אונז אויסגעלערנט.

דער הייליגער מלבי"ם זי"ע איז קודם געווען רב אין שטאט בוקארעסט, און דארטן האבן דעמאלטס געוואוינט די גרעסטע ליצים און אפיקורסים, אין עס פלעגט דעמאלטס ארויסקומען דארט צוויי צייטונגען, 'הבוקר' און 'השחר', וואס האבן געהעצט און ליצנות געמאכט פון אידישקייט, און פון די אמונה רחמנא לצלן, אבער דער הייליגער מלבי"ם איז געווען א שטארקע קעמפער קעגן די אלע זאכן, און האט נישט נאכגעלאזט בשום אופן, פארשטייט

זיך אז מען האט אים גערודפ'ט, ווייל אז איינער
ווייל זיך נישט בייגן, האט מען אים פיינט, און מען
רודפ'ט אים,

[אבער דער דרך האבן מיר מקבל געווען פון די
צדיקים: ביי אידישקייט איז נישטא אזא נאך, ווי זיך
בייגן! דער הייליגער חתם סופר זי"ע האט אונז
געלערנט (שאלות ותשובות חתם סופר בפמה מקומות: ארח חיים
סימן כ"ח; שם סימן ק"ל; שם סימן קמ"ח; אבן העזר חלק ב סימן
כ"ט; ועוד): 'חדש אסור מן התורה', מיר האבן א
אויסגעטראטענעם וועג פון אונזערע טאטעס און
זיידעס, און עלטער זיידעס, און אויף דעם וועג דארף
מען זיך פירן, און נישט גיין אויף נייע וועגן רחמנא
לצלן, און דאס איז געזאגט געווארן אויף יעדן פֿרט,
סיי אין לבוש, סיי אין אויפירונג, און סיי ביים זינגען,
און זיך נישט איינרעדן אז דורעך דעם וועט מען
מקרב זיין מענטשן צום אייבערשטן, פארקערט, מען
דארף זיין שטאלץ מיט די צוויי פיאות, און די בארד,
וכו'.

דער גרויסער גאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, האט אמאל געזאגט פאר זיינע תלמידים: מען זעהט אז אין אונגארן איז געבליבן די אידישקייט, ווייל אין פֿרעשבורג איז געווען דער הייליגער חתם סופר זי"ע, און ער האט געמאכט א שניט, אז מיט געמיינע מענטשן און אפיקורסים האט מען נישט צו טוען, און נישט אויפקומען מיט נייע וועגן; נישט ווייט פון 'פֿרעשבורג' איז דער שטאט 'פֿראג', וואס דארט האט מען יא אנגעהויבן מיט פֿשרות, איך וועל נאכגעבן אביסל און דו וועסט נאכגעבן אביסל, - האט ער אויסגעפירט - אז מען זעהט אז אין פֿראג איז נישט געבליבן די הַמֶּשֶׁך פון אידישקייט, נאר אלטע מציבות פון הונדערטער יארן צוריק פון גדולי ישראל וואס האבן דארטן געוואוינט, אפער אין פֿרעשבורג האט זיך יא געצויגן דער הַמֶּשֶׁך פון אידישקייט, דורעכן הייליגן חתם סופר זי"ע און זיינע תלמידים, און עד היום ווער ווייסט נישט פונעם הייליגן חתם סופר, ווייל אז מען גייט מיט תמימות, איז מען מצליח, אזוי ווי דער טבע פון א

אונגאַרישער איד איז, אז ער גייט גראד, און דארט
 האט מען מצליח געווען צו מאכן דער טיילונג, אז
 אויב איז מען א נעפעלאג, האט מען מער גארנישט
 צוטוען מיט אים.]

אמאל האט א איד געטראפן דעם הייליגן מלבי"ם
 דער דעמאלטסדיגער רב פון שטאט בוקארעסט, ווי
 ער קומט אראפ פארטאגס פון א הויכן געביידע,
 בשעת זיין פנים איז אינגאנצן רויט און פארפלאמט,
 פרעגט אים דער איד: וואס איז געשען? ענטפערט
 ער אים: קום מארגן מיט א האלבע שעה פריער,
 וועסט ארויף קומען מיט מיר אויבן אויף די געביידע,
 וועל איך דיר זאגן. דער איד ווארט אויס אויף
 מארגן, און פארטאגס גייט ער ארויף אויבן צוזאמען
 מיטן רב, און ער זעהט ווי דער רב שטייט פארגאפט
 און קוקט ווי אזוי די זון קומט ארויס און שיינט
 צוביסלעך אויף, און ער הייבט אן צו טאנצן און צו
 שפרינגען און ער ווערט פארפלאמט, פרעגט אים
 דער איד: רבי, וואס איז געשען?! זאגט ער אים:
 זעהסט נישט דעם חסד פון באשעפער, אז די זון

שײַנט אויף צוביסלעך?! ווייל אז די זון זאל
 אויפֿשײַנען אויף איינמאל, וואלטן מיר אלע בלינד
 געווארן חס ושלום, און די זעלבע זאך ביינאכט, ווען
 עס ווערט ווען אין איין מינוט פינסטער, וואלטן מיר
 אלע בלינד געווארן. און ווידער קוק איך אויף דעם
 חסד ווי אזוי דער אייבערשטער באנייט יעדן טאג די
 גאנצע בריאה פון דאסניי, אזויווי מיר זאגן ביים
 דאווענען: 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה
 בראשית'. זאל איך נישט טאנצן און שפרינגען פארן
 אייבערשטן ? !

זעהט מען פון דעם ווי אזוי א הייליגער מענטש
 האט זיך יעדן טאג מורא'דיג אויפגעפרישט און
 באנייט, פון דעסטוועגן האט מען אים זייער
 גערודפ'ט, און מען האט אים גע'מסר'ט, אויף אזוי
 ווייט אז די רעגירונג האט אים געוואלט רחמנא לצלן
 אומברענגען, נאר דער שר רבי משה מאנטיפיורי ז"ל
 האט גע'פועל'ט מיט געלט ביי די רעגירונג, אז מען
 זאל אים נישט הרגענען נאר מען זאל אים
 ארויסווארפן פון שטאט, און ער האט זיי מסביר

געווען אז ארויסווארפן איז ערגער ווי הרג'ענען, ווייל הרג'ענען האט ער נאר איינמאל צער, אבער א רב אז מען וועט אים ארויסווארפן מיט בזיונות, וועט ער שוין האבן בזיונות א גאנץ לעבן, און אזוי האט ער געראטעוועט זיין לעבן, און מען האט אזוי געטוען, מען האט אים ארויסגעווארפן פון שטאט נעבעך מיט ביזי בזיונות, ערב שבת נאכמיטאג, כדי ער זאל דארפן מחלל שבת זיין, [אזוי ווי דעם הייליגן בארדיטשובער רב זי"ע האט מען אויף ארויסגעווארפן פון פינסק ערב שבת], מען האט אים אריין געזעצט אין א מיסט וואגן, [אזוי ווי היינט א גארביד"ש טרא"ק], און אויב עס איז נישט געווען גענוג, איז געווען דארטן איינער פון די עשירים פון שטאט, מיטן נאמען 'זשאסעף', א גרויסער עזות פנים, קומט ער צו, מיט א חזרל, און רופט זיך אן: רבי, איר פארט דאך אנוועק יעצט פאר שבת, דא האט איר עפעס צו עסן אויף שבת! האט זיך דער מלבי"ם אנגערופן: יעצט האסטו שוין איבערגעצויגן דעם שטריקל! עס האט נישט גענומען לאנג און א

וויילדער חזיר איז ארויסגעקומען פון וואלד, און ער האט געפֿען פֿארצוקט פון אים צוויי קינדער, און זיי צוריסן אויף שטיקער און נישט איבערגעלאזט אפילו די ביינער.

און דאס געפונען מיר ביי אלע צדיקים, אזוינאך עס ווערט געברענגט אין די בריוו (סוף ספר נועם אלימלך) וואס דער הייליגער רבי אלעזר פון ליזענסק, שרייבט וואס ער האט געהערט פון זיין טאטן, דער הייליגער רבי, רבי אלימלך זי"ע, איבער די מחלוקת אויפן הייליגן בארדיטשויבער רב זי"ע ווען ער איז נאך געווען רב אין זעלעכאוו, שרייבט ער: דאס איז נישט קיין נייע זאך, אברהם אבינו האט מען שוין אויכעט גערודפֿט, און מען האט געזאגט אויף אים ווען עס איז געווארן דער הונגער אין לאנד פֿנען, אז דאס אלעס קומט וועגן דעם 'מין'. שטעלט אייך פֿאר, אברהם אבינו וואס ער איז געווען דער 'ראש למאמינים', ער איז געווען דער וואס האט מגלה געווען דעם אייבערשטן פֿאר יעדן איינעם, זאגט מען נאך אויף אים, אז ער איז גאר א מין און אפיקורס ? !

בְּשַׁעַת זַיִּי זַעֲנֵעַן דִּי מִינִים און אַפִּיקוֹרְסִים. דִּי זַעֲלֻבֶּע
 זאָף נאַכדעם ווען אַבִּימֶלֶךְ האט זיך אַנגעטֹשְׁעֶפֶט
 אין שָׂרָה וכו', האט ער נאך געהאט טענות צו אַבְרָהָם
 (בְּרֵאשִׁית כ, ט-יא): וואס האסטו געטוהן, האסט
 געברענגט אויף מיר א גרויסע זינד! האסט מיר
 געזאגט 'אחותי היא', זי איז מיין שוועסטער?! אין
 די צייט וואס ער איז דער מנוול, און אַבְרָהָם אבינו
 האט מורא געהאט אז מען זאל אים נישט הרג'ענען,
 ווייל ער האט געזעהן אז עס נישט דא דארט קיין
 יראת שמים וכו', און נאכדעם וואס דער באשעפער
 היט איר אפ, און ער באקומט זיין עונש, שעמט ער
 זיך נישט צו קומען מיט טענות, און זאגן אז אַבְרָהָם
 אבינו איז גאר שולדיג?! נאר אזוי גייט דאס.

בֵּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא גַעפּוֹנט מֶעַן אויף (מלכים א' יח, יז):
 אחאב דער מלך ישראל האט אים געזאגט: 'די ביזט
 אַ עֵבֶר יִשְׂרָאֵל', דאס זעלבע געפונט מען אויף אז
 קרח האט זיך אויפגעשטעלט קעגן זיין אייגענעם
 רבי'ן, ווייל ער האט דאך געלערנט תורה ביי משה
 רבינו, און דא זאגט ער: משה רבינו האט אליין

אויסגעטראָפֿן די גאַנצע תּוֹרָה (ירושלמי סנהדרין פֿרק י, הלכה א), און האט טענות (במדבר טז, ג): 'ומדוע תתנשאו על קהל הוי"ה', פארוואס משה רבינו האלט זיך גרעסער פון כלל ישראל. אין דער צייט וואס דער אייבערשטער אליינס, איז מעיד אויף משה רבינו (במדבר יב, ג): 'והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה', משה רבינו איז דער גרעסטער עניו פון די גאנצע וועלט. און ער איז ביי זיך גארנישט, דערפאר זאגן חז"ל (ירושלמי סנהדרין פֿרק י, הלכה א; במדבר רבה יח, ד): קרח איז געווען א מין און אן אפיקורס.

און אזוי האט מען געמאכט ליצנות פון אלע צדיקים אין יעדן דור, אזוי ווי חז"ל זאגן (מדרש מנחומא תולדות, א): ביי אברהם אבינו, אז די ליצני הדור האבן געזאגט: 'מאבימלך נתעברה שרה', דאס איז נישט דיין קינד ס'איז פון אבימלך, וואס דאס איז דאך מוראדיגע בושות אז מען זאל אזוי זאגן אויף א מענטש, ביז דער אייבערשטער האט געדארפט מאכן אז יצחק זאל אויסזעהן פונקט ווי אברהם אבינו.

אויף ביי משה רבינו שטייט (שמות רבה נב, ב): די ליצני
הדור האבן געזאגט: בן עמרם וועט דען קענען
אויפשטעלן דעם משפך?! קודם האט דאך משה
רבינו א נאמען, פארנוואס דארפסטו אים רופן ביים
צווייטן נאמען? [אמאל האט מען גערופן דעם
צווייטן נאמען אויפן טאטן, 'בן עמרם' ווידער האט
מען אים חושד געווען מיט אשת איש, אזויווי דער
תרגום יונתן זאגט אויפן פסוק (במדבר טז, ד): ויפל על
פניו, משה רבינו איז געפאלן אויף זיין פנים. פון
גרויס בוששה. ווייל מען האט אים חושד געווען
רחמנא לצלן באשת איש, משה רבינו וואס דער
אייבערשטער האט אים געזאגט (דברים ה, כח): ואתה
פה עמד עמדי, דו שטיי דא מיט מיר. און איז געווען
אינגאנצן אפגעשיידט, אויף אים זאל מען אזאנס
זאגן?! און נאכדעם ביי דוד המלך האט מען
גאמאכט פון אים אלע מיני ליצנות. אזויווי חז"ל
זאגן (ירושלמי מסכת שקלים, סוף פרק ב): אין לה דור שאין
בו ליצנים ואין לה דור פלצני דוד, אין דעם דור פון
דוד זענען געווען די גרעסטע ליצנים. און די זעלבע

כא

וואס איז נייעס ? !

שנאָה און ליצנות קומט פֿאר אין יעדן דור, אויף די אַמֶת'דיגע ערליכע אידן, נאר מיט אַ אַנדערן שלייער. מען דארף אָבער וויסן אז בזיונות און ליצנות איז אַ ביטערער עסק, און מען דארף זייער אַכטונג געבן נישט חס ושלום צו טשעפּענען אָדער מאַכן בזיונות פֿאר אַן ערליכער איד.

ג.

אזויווי עס הייבט זיך יעצט אָן דער נייעס יאר, און מיר שטייען פֿרשֶׁת בְּרֵאשִׁית, דארף מען זיך אויפֿרישן, און אָנפֿאַנגען פֿון יעצט צו לערנען יעדן טאָג חומש רש"י מיטן תּרגום, אָנהייבן לערנען מְשִׁנּוֹת און גמרא כּאטש אַביסל, אָבער עפּעס מוז מען לערנען יעדן טאָג, און עס איז נישטא קיין תּירוץ: 'איך קען נישט', ווייל פֿונקט אזוי ווי מען עסט יעדן איינציגן טאָג פֿרישטאָג, מיטאָג און נאכטמאל וכו', און מען לאַזט זיך נישט נאָרן, נאר מען עסט מיט אַ גוטן אפּעטיט, אויב אזוי פֿאַרנוואס זאל אַ מענטש נישט לערנען מיט אפּעטיט, אַביסעלע חומש, אַביסל מְשִׁנּוֹת, אַביסל גמרא, וואס דאס איז

די עסן פאר זיין נשמה ? ! (עיין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח'; שיחות ה"ן סימן כ"ג). טענה'ט אבער א מענטש: איך פארשטיי דאך נישט וואס איך לערן ? ! וועגן דעם האבן מיר א דרך הלימוד פון הייליגן רבי'ן (שיחות ה"ן סימן ע"ו), וואס דער הייליגער רבי לערנט אונז אויס, אז א מענטש דארף נישט מער ווי זאגן די הייליגע ווערטער פון די תורה אין די רייע, און זיך נישט אפשטעלן, און ממילא וועט זיך אים צום סוף עפענען זיין קאפ, און ער וועט שוין פארשטיין (עיין שם באריכות).

ביים הייליגן רבי'ן איז דער עיקר געווען צו לערנען תורה, (שיחות ה"ן סימן יז; יח; יט; כג; כח; כט; ועוד הרבה). און אזוי הייבט דער הייליגער רבי אן די ערשטע תורה אין זיין ספר (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן א): 'דורך די תורה ווערט נתקבל אלע תפלות און בקשות, ווייל די תורה איז ממשיך א חן אויפן מענטש וכו'. און דער הייליגער רבי זאגט (שיחות ה"ן סימן יט): אפילו די מענטשן וואס זיי ליגן אין שאול תחתית, און זענען שוין איינגעוואוינט אין זייערע

עבירות רחמנא לצלן, אויב זיי וועלן זיך מאכן א קביעות יעדן טאג צו לערנען אזויפיל און אזויפיל, וועט דער כח פון די תורה זיי ארויסנעמען פון שאול תחתית.

אבער עס איז נישט גענוג נאר סתם צו לערנען די תורה הקדושה, נאר מען דארף דאס מקיים זיין אויף ! און מען דארף קוקן ביי יעדע זאך: אויב איז דאס פארבינדן מיט תורה, איז דאס קדושה. און אויב איז דאס נישט פארבינדן מיט תורה, איז דאס טומאה, און מען דארף פון דעם אנטלויפן. וועגן דעם אז מען וויל זיין א ערליכער איד, דארף מען קודם אוועקווארפן אלע גוי'אישע מנהגים, און אלעס וואס האט א שייכות מיט גוי'אישקייט.

ד.

די הייליגע תורה הייבט אן די וואך מיטן פסוק: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, חז"ל זאגן (סנהדרין דף צא ע"ב): 'שמים' גייט ארויף אויף רוחניות, וואס דאס איז די נשמה, און 'ארץ' גייט

ארויף אויף גשמיות וואס דאס איז דער גוף, און דער זעלבער באשעפער האט באשאפן בייידע, סיי די גוף און סיי די נשמה. די נשמה איז א חלק פון באשעפער, וואס יעדער איד האט אין זיך, נאר פארוואס שפירט ער דאס נישט? ווייל די גוף פארדעקט די נשמה, בפרט אז א מענטש האט געזינדיגט מיט חטאות געוורים, און מיט אלע שמוץ רחמנא לצלן, ווערט זיין נשמה מער פארדעקט. אזוי ווי דער זוהר הקדוש זאגט (פקודי דף רל"ג ע"ב; פנחס דף רכ"ז ע"א): אז דער מח פון א מענטש וואס דאס איז די נשמה, איז אזוי ווי א ניסעלע, וואס די פירי פון אינעווייניג איז ארוםגענומען מיט א שווערע הארטע שאלאכטן (קליפה) פון דרויסן, און אז מען וויל דאס עסן דארף מען קודם גוט קלאפן אויף די הארטע שאלאכטן ביז מען עפענט דאס אויף. די זעלבע זאך וויבאלד א מענטש איז אזוי פארגרעבט און פארשמירט, זעהט זיך נישט אן די נשמה ביי אים, און וועגן דעם איז אים זייער ביטער, און ער פאלט אריין אין אלע שלעכטע מדות; איינער פאלט אריין

אין מרה שחורה און עצבות, איינער אין אלע שלעכטע תאוות, איינער מוז רעדן אסאך, און איינער אין פעס רחמנא לצלן.

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן ד): די פיר תאוות קומט פון די פיר יסודות וואס יעדער מענטש באשטייט פון דעם: 'עפר', 'מים', 'רוח', 'אש'. די ערשטע זאך איז: 'עפר' - ערד, וואס דאס איז דער עיקר פון א מענטש, וואס פון דעם קומט אז דער מענטש איז ביי זיך צובראכן און פויל, און ליגט אין א דיפרעש"ן, אזוינוי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט). נאך דער 'ערד' קומט 'מים', וואס פון דעם קומען אלע תאוות רחמנא לצלן, סיי תאוות ניאוף: אז א מענטש מוז קוקן אויף יעדע אשה, און אויף אלע שמוץ, און קען זיך נישט גענוג אנזעטיגן רחמנא לצלן, און אזוי אויף תאוות אכילה ושתייה: אז א מענטש עסט שטייענדיג, געכאפטערהייט, און פארגעסט צו מאכן א פאר-ברכה אדער א נאך-ברכה וכו', און אזוי אויף די תאוה פון געלט: וואס א מענטש איז נאר פארנומען

מיט געלט, און זיין גאנצע רעדן איז נאר פון געלט, און נאכאמאל געלט וכו'. נאכדעם קומט 'רוח': אז א מענטש מוז האלטן אין איין רעדן, און ער רעדט נעבעך לשון הרע, רכילות און ליצנות, אויף דעם און אויף יענעם, און אויף מענטשן וואס ער קען זיי ניטאמאל, און ווער רעדט נאך אז מען רעדט אויף אן ערליכען איד וואס האט אים געהאלפן און ארויסגענומען פון בלאטע. אויף רוח קומט 'אש': אז עס ברענט אין א מענטש די פֿעס, ער איז א אויפגערעגטער מענטש, און יעדע זאך מאכט אים נערװעז, און פירט זיך אויף מיט א רציחה צווישן מענטשן, בפרט אין שטוב.

דאס איז די פיר יסודות וואס איז דא אין יעדן מענטש, נאר מען דארף זיך אויסארבעטן, מען זאל דאס נוצן נאר פארן אייבערשטן. 'אש': מען זאל ברענען צום בורא פל עולמים. 'רוח': רעדן נאר צום באשעפער. 'מים': מען זאל גלוסטן מיט א מורא דיגע גלוסטעניש צום אייבערשטן, און צו אלע מצוות, האבן א תאוה דורעך צו לערנען גאנץ תנ"ך.

גאנץ ששה סדרי משנה, גאנץ תלמוד בבלי און ירושלמי, דורעכלערנען אלע מדרשים, וכו'. 'עפר': זיין פויל ווען עס קומט צו טוהן אן עבירה. און אז א איד ארבעט זיך דאס אויס, וועט אים לייכטן די פיר אותיות פונעם שם הוי"ה ברוך הוא, וואס דאס איז קעגן די פיר יסודות, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סז).

דער הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ט): ברענגט דעם זוהר הקדוש (בראשית דף כ"ז ע"א): אויף דעם פסוק (בראשית ב, טו): 'ויקח הוי"ה אלקים את האדם, וינחהו בגן עדן', דער אייבערשטער האט גענומען אדם הראשון און אים אריינגעלייגט אין גן עדן. פֿרעגט דער זוהר הקדוש, פון וואו האט ער אים גענומען? ענטפערט דער זוהר הקדוש: ער האט אים ארויסגענומען פון זיינע פיר יסודות, און אים אפגעשיידט פון די תאוות וואס קומען ארויס פון די פיר יסודות, כדי - 'לעבדה ולשמרה', ער זאל מקיים זיין אלע תרי"ג מצוות וכו'. קומט אויס אז דער גוף פארדעקט די נשמה, אבער אז א מענטש ארבעט

אויס דעם גוף, און ער ווייסט אז דער גוף איז אויכעט דער באשעפער, און ער מאכט איבער דעם גוף, אז דאס זאל אויף ווערן א כלי פאר די נשמה, אזויווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ב): אויפן פסוק (ישעיה נח, ז): ומבשרך לא תתעלם, זאלסט נישט באהאלטן פון דיין גוף אלקות. דעמאלטס זעהט ער שוין אפילו פון זיין גוף דעם באשעפער, אזויווי דער פסוק זאגט (איוב יט, כו): ומבשרי אחזה אלקי, פון מיין פליישיגן קערפער זעה איך אויף דעם אייבערשטן.

וועגן דעם אז א מענטש נעמט אין זיך אריין דעם באשעפער און ער ווייסט אז וואס ער זעהט און הערט און שפירט און רעדט אלעס איז נאר דער אייבערשטער, דעמאלטס איז ער שוין נישט אין פעס, און ער רעדט שוין נישט וואס מען דארף נישט, און גלוסט שוין נישט צו שלעכטס, און ער איז שוין נישט צובראכן. און אפילו ער האט נאך פארשידענע צרות, ווייסט ער אז דאס קומט אים ווייל ער האט געבען אזויפיל געזינדיגט רחמנא לצלן, און ער

נעמט דאס אן פאר כפרות עוונות, און אז ער זאל מיט דעם אפקומען, אזוי ווי עס שטייט פון צדיקים (אגרא דפרקא, אות קכד): ווען עס גייט אויף א מענטש איבער עפעס א צרה, זאל ער זאגן דעם פסוק (תהלים כה, יח): ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאותי, און דעמאלטס איז מען אים מוחל אלע עוונות, ווייל ער אנערקענט אז אלעס איז פונעם אייבערשטן.

און אז מען איז זוכה צו רעדן צום אייבערשטן אויף אידיש, ווייל מען גלייבט אז דער באשעפער איז דא, און ער הערט מיך אויס יעדעס ווארט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ב), איז דאס דאך דער גרעסטער תענוג, און מען איז ממשיך אויף זיך אלע ישועות, וועגן דעם אז א מענטש געוואוינט זיך צו צו בעטן דעם באשעפער יעדע זאך וואס ער דארף האבן, וועט ער זעהן אז ער וועט געהאלפן ווערן, און אפילו א מענטש זעהט אז ער האט געבעטן, און ער איז נישט געהאלפן געווארן, זאל ער נישט אויפגעבן נאר ווייטער בעטן, אזוי ווי חז"ל זאגן (ברכות דף לב ע"ב): אויף דעם פסוק (תהלים כז, יד): קנה אל ה' חזק ויאמן

לכך וקנה אל ה', אויב א מענטש האט מתפלל געווען, און ער זעהט אז ער נאכנישט געהאלפן געווארן, דארף ער נאכאמאל בעטן און נישט מיד ווערן. א מענטש דארף זיין אזוי שטארק ביים בעטן דעם באשעפער, אז ער זאל נישט נאכלאזן ביז ווילאנג דער אייבערשטער וועט אים דאס געבן (לקויטי מוהר"ן חלק ב' סימן קב), פונקט אזויווי א קליין קינד וואס עקשנט זיך איין און וויינט אן אויפהער ביז מען געט אים נאך וואס ער דארף.

דער הייליגער בארדיטשוכער רב זי"ע האט איינמאל ביים דאווענען זיך אפגעשטעלט ביי די ווערטער: בורא רפואות, און דאס איבערגעזאגט איינמאל און נאכאמאל, אן אן אויפהער, איז מען אריין צו זיין רבי'ן דער הייליגער מגיד פון מעזריטש זי"ע, פארציילן אז זיין תלמיד איז געבליבן שטיין ביי: בורא רפואות, און קען נישט גיין ווייטער, האט זיך דער גרויסער מגיד זי"ע אנגערופן: מן הסתם האט ער צוגעזאגט פאר א איד צו פועל'ן א רפואה, און ער זעהט אז עס איז דארטן דא שווערע דינים

לא

וואס איז נייעס ? !

וכו', האט דער הייליגער מגיד אויסגעפירט און געזאגט: רבוננו של עולם, דו ווייסט דאך אז מיין 'לוי' יצחק' וועט דיר נישט אפלאזן, געב אים נאך! פארשטייט זיך אז דער איד איז אונדאי געהאלפן געווארן מיט א ישועה. דאס דאך א יעדער איד וויסן, נישט אפלאזן און נישט מיד ווערן צו בעטן דעם באשעפער די ישועה וואס ער דאך.

אבער דער סיבה פארן וואס א מענטש בעט נישט דעם אייבערשטן איז ווייל ער וויל שלימות, ער וויל א פעלד, ער וויל א שעה וכו', און ער כאפט נישט אז דער באשעפער איז דא מיט אים, און יעדע איינציגע ווארט וואס ער רעדט צו אים איז א מוראדיגע הצלחה, און ער קען שטענדיג ארויסכאפן נאך א ווארט און נאך א ווארט, און בעטן אויף אלעס וואס ער דאך.

און דאס ערשטע דאך מען בעטן אויף איין זאך - וואס אויב מען האט דאס, האט מען שוין אלעס - און דאס איז: שמחה! ווייל אז מען איז פרייליך, האט מען שוין אמונה און בטחון, ממילא האט מען שוין

תּפּלָה, און מָען לָערְנֵט שׁוּין דִּי הַיִּלְיָגֶע תּוֹרָה, וועגן דעם זאל אַ מְעַנְטֵשׁ נָאר בַּעֲטָן: 'רבונו של עולם איך זאל זיין פֿרייליך!' ווייל יעדער מְעַנְטֵשׁ ציעט אים צו עֲצָבוֹת, וואס דאס בְּרַעַנְגֵט אים נאכדעם צו כַּעַס, און כַּעַס בְּרַעַנְגֵט אים צו מַחְלֻקָּת, און נאכדעם האט ער שׁוּין נישט קיין צייט צו לָערְנֵען, און אזוי ציעט איין שְׁלֶעכְטֵע מַדָּה דאס אַנְדֶּערֶע, וואס אַלֶּעס האט זיך אָנגֶעהויבן פון נישט זיין פֿרייליך, וועגן דעם די עֲרֻשְׁטֵע מַדָּה אויף וואס מָען דאַרף בַּעֲטָן (עײן לקוטי מוהר״ן חלק א' סימן נ"ב), איז אַרױסצוגײן פון עֲצָבוֹת.

ה.

דער מִדְרָשׁ דִּי וואָרף בְּרַעַנְגֵט (בְּרַאשִׁית רַבָּה א, טו): אַ מַחְלֻקָּה צווישן שְׂמַאי און הֵלֵל; שְׂמַאי זָאגט: דִּי הֵימֵל איז בַּאשׂאפֵן גַּעוואָרן קוֹדֵם, הֵלֵל זָאגט: דִּי עָרֵד איז בַּאשׂאפֵן גַּעוואָרן קוֹדֵם, זָאגט רַבִּי שְׂמַעוֹן בַּר יוֹחָאי: איך וואונדער זיך אויף שְׂמַאי און הֵלֵל, וואס האָבן זיי אַזאַ מַחְלֻקָּת? ! נָאר דִּי הֵימֵל מִיט דִּי עָרֵד איז אינאַיינעם בַּאשׂאפֵן גַּעוואָרן, אַזױווי אַ טאַפּ מִיט אַ דַּעקל. דאַרף מָען פֿאַרשְׁטײן וואס האט דא

רבי שמעון בר יוחאי אויפגעטוען? נאר זייער מחלוקה איז געווען: שמאי האט געהאלטן אז א מענטש דארף נאר וועלן 'רוחניות', וואס דאס איז 'שמים'; און הלל האט געהאלטן אז אפילו א מענטש איז אין 'גשמיות', וואס דאס איז 'ארץ', איז ער חשוב ביים אייבערשטן, און מען דארף אים פארשטיין.

חז"ל פארציילן (שבת לא ע"א): אז א גוי איז געקומען צו שמאי אז ער זאל אים מגייר זיין, און אויסלערנען נאר 'תורה שבכתב', האט ער אים ארויסגעטריבן, איז ער געגאנגען צו הלל, און הלל האט אים מגייר געווען, און די ערשטע טאג האט ער אים אויסגעלערנט די אותיות א-ב-ג-ד אויפן סדר, דעם קומענדיגן טאג האט ער אנגעהויבן פארקערט, ת-ש-ר-ק, האט ער געפרעגט: רבי, איר האט מיר דאך נעכטן געזאגט: א-ב-ג-ד און היינט זאגט איר מיר פארקערט?! האט אים הלל געענטפערט: נעכטן האסטו מיר געגלייבט, גלייב מיר היינט אויף! האסטו

מיר געגלייבט מיט תורה שבכתב, זאלסטו מיר גלייבן אויף תורה שבעל פה אויף.

נאך א מעשה איז געווען, עס איז געקומען א גוי צו שמאי ער זאל אים מגייר זיין און אים אויסלערנען די גאנצע תורה ווען ער שטייט אויף איין פוס, האט אים שמאי אוועקגעשטיפט מיט א שטעקן וואס מען מעסט ביים בויען; איז ער געגאנגען צו הלל, האט ער אים מגייר געווען און ער האט אים געזאגט: 'דעלך סני לחברך לא תעביד', וואס די האסט פיינט אז מען טוט פאר דיר, זאלסטו נישט טוען פאר אן אנדערן. דאס איז די גאנצע תורה, און דאס איבעריגע איז נאר א פירוש אויף דעם, און דאס גיי לערן.

זעהט מען פון דעם אז שמאי האט נאר געוואלט שלימות און רוחניות, און הלל האט געהאלטן, אז וויבאלד די מענטשן זענען באשאפן געווארן דא אויף דעם גשמיות דיגן וועלט, דארף מען זיך אראפ לאזן און האבן געדולד צו זיי, קומט אבער רבי שמעון בר יוחאי, און זאגט אז דער שלימות איז

לה

וואס איז נייעס ? !

צאמצושטעלן רוחניות מיט גשמיות, ווייל דאס איז
אין וואך און עס גייט אינאיינעם.

דאס איז דער גאנצער גילוי פון דער זוהר הקדוש,
וואס רבי שמעון בר יוחאי האט געזאגט (נשא דף קכ"ד
ע"ב): אז מיט דעם ספר וועט מען ארויסגיין פון גלות.
און אויף דעם איז געבויעט די גאנצע כתבי אריז"ל,
ביז נאכדעם איז געקומען דער הייליגער בעל שם
טוב הקדוש זי"ע, און דאס מער מסביר געווען און
אראפגעברענגט, און דאס איז וואס די תורה זאגט:
בראשית בך"א אלקים את השמים ואת הארץ,
דער באשעפער האט באשאפן גלייך ביידע צוזאמען,
(ועיין בספר אור הגנוז שמגלה סודות התורה על השם הקדוש
אהר"ה, שהוא הר"ת של א"ת השמים ואת הארץ, והוא גימטריא
טו"ב).

דער אייבערשטער זאל העלפן איה זאל זיין
געזונט און שטארק, און איה בעט אייה איר זאלט
מתפלל זיין פאר מיר, ווייל איה בין זייער זייער

לו

וואס איז נייַעס ! ?

שׂוואַך, און דער אײַבערשטער זאל העלפֿן מען זאל
שוין אינאיינעם קעגן גיין משיח צדקינו אמן.

~תם ונשלם שבח לאל בורא עולם~